

סיכומי הדף היומי

ת"ר ושינתם שיהיו דברי תורה **מחודדים** בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה
גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע
יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לשמיעת הסיכומים: 0799-379-634

נא להתפלל עבור פינחס בן פייגא מרים

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט
ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל
נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

דבר המערכת

ויתן אל משה ככלותו

ויתן אל משה ככלותו לדבר אתו, אמר ר' אבהו, כל מ' יום שעשה משה למעלה היה לומד תורה ושוכח, א"ל רבון העולם יש לי מ' יום ואיני יודע דבר, מה עשה הקב"ה, משהשלים מ' יום נתן לו הקב"ה את התורה במתנה, שנאמר ויתן אל משה (מד"ר). וברש"י: 'ככלתו' כתיב, שלא היה מסוגל על פי דרך הטבע להשיג את התורה עד שנמסרה לו במתנה ככלה לחתן. משה היה לומד ומשכחה לומד ומשכחה ארבעים פעם!

מהו הסוד של המתחיל בתורה כבן שמונים ומשכחה פעם אחר פעם, ואינו מתייאש אלא לומד עוד הפעם ועוד הפעם - זה הלומד מתוך תשוקה ואז נמסרה לו התורה ככלה מלשון תשוקה (ע"פ החידושי הרי"ם).

מי נותן הכלה במתנה לחתן - הכלה מוסרת את עצמה לו, התורה עצמה מוסרת את עצמה למי שמשתוקק לה, אדם עם כוחות גשמיים גם אם אינו מסוגל עם כוחותיו לקנין תורה שכולו רוחני, ע"י התמדה וחזרה מתוך השתוקקות זוכה לקנין התורה.

ולפני מסירת התורה ככלה למשה נאמר 'אך את שבתותי תשמורו כי את היא ביני וביניכם', פרש"י ע"פ חז"ל למעט שבת ממלאכת המשכן, מהו הס"ד דמלאכת המשכן דוחה שבת?

יסוד השבת הוא האמור 'ויכל אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה', פירשו רש"י בספר הפרדס ובעל הטורים ע"פ תרגום ירושלמי 'וחמדי ה" וכמ"ש חמדת הימים, וכ"ה באוה"ח הקדוש בשם זוה"ק, בשבת הקב"ה חומד למעשה התחתונים, והוסיף האוה"ח הק' שכן כתוב (איוב י"ד) 'למעשה ידיך תכסוף, וכן פירוש הפסוק 'ויכולו השמים והארץ', שגם התחתונים נכספים להקב"ה ביום השבת - שבת הקב"ה חומד לישראל וישראל להקב"ה, התשוקה זו היא הקשר והברית בין הקב"ה לבני".

יסוד בנין המשכן והמקדש והשראת השכינה בתחתונים הוא על ידי נדבת הלב התשוקה והרצון שהקב"ה ישרה בתוכנו. במדרש תנחומא ריש פרשת תצוה מבאר ענין העבודה הנעשה בבית המקדש ע"ד הפסוק 'למעשה ידיך תכסוף', הקב"ה מתאוה למעשה ידינו, המקדש הוא מקום הכיסופים בין הקב"ה לבני, הכיסופים וההשתוקקות הם ממשיכים את השכינה בתחתונים לשכון בתוכנו, ולכן ס"ד שאין לך זמן יותר מתאים לבנין המקדש כיום השבת - זמן הכיסופים בין הקב"ה לבני".

לימוד התורה הוא בנין מקדש פרטי כדי שתשרה השכינה בתוך כל אחד ואחד, וכמאמרם ז"ל 'את ה' אלוקיך תירא' - לרבות תלמידי חכמים, מפני שהשכינה שורה בתוכם. בנין המקדש הפרטי נעשה על ידי נדיבות הלב, הרצון וההשתוקקות שישירה הקב"ה בתוכנו על ידי לימוד תורה (וכמבואר בב"ח או"ח סי' מ"ז), ולפי ש'למעשה ידיך תכסוף' יש מצב של לומד ושוכח כדי שילמוד עוד פעם ועוד פעם ויעורר תשוקתו, לפי שהקב"ה מתאוה למעשה ידינו ורוצה לשרות בתוכנו ונותן לנו הזדמנויות להשתוקק אליו ולתורתו כדי שנזכה שתשרה שכינתו בתוכנו, ולפי שהנהגתו יתברך אלינו בעוה"ז הוא בדרך רמז ועלינו להשתדל להבין העומק והרמז שבתוכו ולדעת שהכל הוא לרוממנו אליו וכדי שנדבק בו, וכמ"ש רבינו בחיי ר"פ תצוה ע"ד התנחומא הנ"ל למעשה ידיך תכסוף כדי להעלות אתכם ולזכות אתכם, כן נכיר ונתחזק במצב של לומד ושוכח שהוא להעלותנו ולזכות אותנו כדי שתשרה שכינתו בתוכנו.

למעשה ידיך תכסוף

שבת קודש פרשת כי תשא - י"ח אדר א' תשע"ו

דף ע"ו ע"א

הרי זה גיטך ע"מ שתשמשי את אבא או תניקי בני שתי שנים, לר"מ אע"פ שלא נתקיים התנאי הרי זה גט משום דלא כפל התנאי ותנאי בטל ומעשה קיים, ולחכמים אם נתקיים התנאי הרי זה גט, ללישנא קמא רשב"ג הוכיח כדעת חכמים דאין לך תנאי בכתובים שאינו כפול והוה שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדיו, ללישנא בתרא רשב"ג הוכיח כר"מ משום דאין לך תנאי בכתובים שאינו כפול וילפינן מהם, ולא הוה כשאר שני כתובים הבאים כאחד דהם מיותרים ללמד דאין הדין כן בכל התורה משא"כ כאן דצריכים כל הפסוקים.

מת האב והבן לר"מ אם כפל התנאי אינו גט דלא קיים התנאי, לרשב"ג הרי זה גט דכל עכבה שאינה הימנה הרי זה גט.

אמר לה בפני שניים הרי זה גיטך על מנת שתשמשי את אבא ב' שנים וחזר ואמר לה בפני שניים הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים וזו לא ביטל דברי האחרון את הראשון רצתה משמשתו רצתה נותנת לו מאתים וזו, שלא הוסיף על תנאי הראשון מדלא אמר תתני ר' זו תוספת על תנאי הראשון, וגם לא ביטל תנאי הראשון, ואין עד דתנאי הראשון מצטרף אם עד דתנאי השני להעיד שהיה תנאי, אמר לה בפני שניים הרי זה גיטך על מנת שתתני לי ר' זו וחזר ואמר לה בפני שנים הרי זה גיטך על מנת שתתני ג' מאות וזו ביטל תנאי האחרון את הראשון.

הרי זה גיטך אם אגיע לגליל הגיע לאנטיפרס הרי הוא עדיין ביהודה, הגיע לכפר עותנאי הרי הוא גליל, בינתיים מטילין אותו לחומרא מגורשת ואינה מגורשת.

דף ע"ו ע"ב

הרי זה גיטך אם אגיע לגליל או אם אשתהה בדרך ל' יום והיה הולך מיהודה לגליל והגיע לאנטיפרס וחזר תוך ל' יום כיון שלא הגיע לגליל וגם לא נשתהה בדרך תנאו בטל.

הרי זה גיטך אם אגיע ליהודה או אם אשתהה בדרך ל' יום והיה הולך מגליל ליהודה והגיע לכפר עותנאי וחזר תוך ל' יום שלא הגיע ליהודה וגם לא נשתהה בדרך ל' יום תנאו בטל.

הרי זה גיטך אם אגיע למדינת הים או אם אשתהה בדרך ל' יום והיה הולך מארץ ישראל למדינת הים והגיע לעכו וחזר תוך ל' יום כיון שלא הגיע למדינת הים ולא שהה בדרך ל' יום תנאו בטל.

אסור לבני ארץ ישראל לצאת לחוץ לארץ לכן כשתלמידי מדינת הים חוזרים לבתיהם היו חבריהם בני ארץ ישראל מלויים אותם רק עד עכו ומשם נפטרים מהם.

הרי זה גיטך כל זמן שאעבור מכנגד פניך ל' יום לרב הונא כוונתו שלא ישמשה, ולכן אע"פ שהיה הולך ובא בתוך ל' יום כל זמן שלא נתייחד עמה הרי זו מגורשת, לרבי יוחנן כוונתו שלא יבא נגד פניה ממש ואע"פ שהיה הולך ובא יכול לגרש עם

גט זה אח"כ כשישהה מלבא ל' יום ואין הגט גט ישן מפני שלא נתייחד עמה, ותניא כוותיה.

האומר הרי זה גיטך כל זמן שאעבור מכנגד פניך ל' יום חיישינן שמא כשבא אצלה פייסה קטטה שביניהם ונתייחד עמה ולאחר זמן יכול לערער ולומר פייסתי, אלא אם אמר בשעת התנאי על מנת כן אני מוסר לה שתהא נאמנת עלי כמאה עדים כל זמן שתאמר שלא באתי ונתייחדתי ופייסתי, וללישנא בתרא גם האומר מעכשיו אם לא באתי מכאן ועד י"ב חודש ומת בתוך י"ב חודש חיישינן שמא פייס אלא אם אמר בשעת התנאי דהיא נאמנת לומר שלא פייסתי.

הרי זה גיטך אם לא באתי מכאן ועד י"ב חודש ומת בתוך י"ב חודש לתנא דמתניתין אינו גט אבל אם אמר מעכשיו אם לא באתי מכאן ועד י"ב חודש הרי זה גט, לרבותינו הסוברים כרבי יוסי גם אם לא אמר מעכשיו כמאן דאמר מעכשיו דלכן כתב זמן של כתיבת הגט לומר שהגט חל מעכשיו, לר' יהודה נשיאה בן ר"ג בן רבי הלכה כרבי יוסי ולא הודו לו (לרב הלכה כרבי יוסי, ואפילו רבי יוחנן שאמר דלא הודו לר' יהודה נשיאה אפשר דסובר כרבי יוסי, ושמא סובר דאין הלכה כרבי יוסי אם אמר כן בע"פ).

איבעיא בגט שחל מהיום אם לא באתי עד י"ב חודש ומת בתוך י"ב חודש אם מותרת מיד כיון שודאי לא יבא, או צריך קיום התנאי שלא בא י"ב חודש (גזירה אטו לא מת כי אין העולם יודעין שמת).

אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש כתבו ותנו גט לאשתי כתבו גט בתוך י"ב חודש ונתנו לאחר י"ב חודש אינו גט, לתנא קמא הוא הדין באמר כתבו ותנו גט לאשתי אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש, לרבי יוסי כזה הוה גט דהכי קאמר כתבו עכשיו ותנו אם לא באתי, כתבו לאחר י"ב חודש ונתנו לאחר י"ב חודש ומת אם הגט קודם למיתה הרי זה גט ואם מיתה קדמה לגט אינו גט ואם אין ידוע הרי היא ספק מגורשת.

יום ראשון פרשת ויקהל - י"ט אדר א' תשע"ז

דף ע"ז ע"א

האמר לאשתו בלילה, זה גיטך כשתצא חמה מנרתיקה כיון דאמר לכשתצא אם מת בלילה לא הוי גט דהוה גט לאחר מיתה גם לרבי יוסי. על מנת שתצא חמה אפילו אם מת הגט חל משעת נתינה דהאומר על מנת כאומר מעכשיו, אם תצא החמה ומת לרבי יוסי דסובר דזמנו של שטר מוכיח עליו הוה כאומר מעכשיו, לחכמים הוה כאומר לכשתצא ואין גט לאחר מיתה.

כתבו ותנו גט לאשתי אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש כתבו בתוך י"ב חודש ונתנו לאחר י"ב חודש לרבי יוסי הוה גט מדלא אמר 'אם לא באתי כתבו' הכי קאמר כתבו מעכשיו ותנו אם לא באתי, ולרבנן לא הוה גט דכוונתו הייתה שיכתבו לאחר י"ב חודש, אבל אם עשה תנאי וזמן מתי לכתוב הגט ועבר על התנאי לכו"ע לא הוה גט.

זה גיטך אם לא אבוא לאחר שמיטה זו ממתינים שנה אחר שמיטה, (אפילו עומד בסוף השמיטה) לאחר שנה ממתינים חודש אחר השנה, לאחר חודש ממתינים שבוע, לאחר שבת ממתינים עד שלישי בשבת דעד אז נקרא אחר שבת, ומיום ד' נקרא על שם שבת הבאה, לאחר הרגל לרבי ממתינים ל' יום

ואין הלכה כמותו.

פרק הזורק

הזורק גט לאשתו לתוך ביתה או לתוך חצרה הרי זו מגורשת, מדכתיב 'ונתן בידה' ולא כתיב ובידה יתננו משמע דבעינן נתינה כל דהוא, גם גגה חצרה וקרקיפה.

זרק לה הגט והיא בתוך ביתו או חצירו אפילו הגט עמה במטה אינה מגורשת, לתוך חיקה או קלתה הרי זו מגורשת.

אם המצא תמצא בידו הגניבה ידו לאו דווקא אלא הוא הדין אם הגניבה נמצאת בגגו חצירו וקרקיפו, והוצטרך הכתוב לומר בגניבה דידו לאו דווקא דאין ללמוד מגט דמהני בעל כרחא אבל בגניבה ס"ד דלא קנאו אלא אם משכו או נכנסה לחצירו ונעל בפניה, ואם היה כתוב רק בגניבה לא היינו למידין ממנו לגט דשאני גניבה דקנסו התורה שיקנה כדי לחייבו.

מה שקנתה אשה קנה בעלה להשתמש בה, ואעפ"כ נתן הגט בחצירה מגורשת, לר' אלעזר מיירי בכתב לה בעודה ארוסה קודם שזכה בנכסים 'דין ודברים אין לי בנכסיך' דכיון דזוכה בנכסיה מתקנת חכמים לטובתו יכול לומר אי אפשי בתקנה זו, לרבא גם אם לא כתב לה כן משום דעל ידי הגט זכתה בחצירה עם גיטה.

דף ע"ז ע"ב

שכיב מרע שהיו יראים שימות בשבת ואסור לטלטל גט בשבת אמר רבא שיקנה לה החצר שהגט מונח שם על ידי שהיא תסגור הדלת ותקנה בחזקה ואגבה תקנה הגט.

העבד יוצא על ידי שמקבל שטר שחרורו אע"פ שגופו קנוי לרבו דגיטו וידו באים כאחד.

זריקת גט לביתה וחצירה נחלקו האמוראים אם צריכה לעמוד בצד ביתה וחצירה, ואפילו אם לכו"ע חצר משום ידה הוא נחלקו אם בעינן דומיא דידה דסמוכה או דומיא דידה דמשתמרת לדעתה.

השאליל לה מקום בחצירו לקבל הגט כיון דהשאליל לה רק מקום אחד לכן אם זרק לה הגט ונפל על גבי חתיכת עץ אם הוא מקום ד' אמות על ד' אמות או הוא גבוה עשרה או יש לה שם לווי אינה מגורשת.

יום שני פרשת ויקהל - כ' אדר א' תשע"ז

דף ע"ח ע"א

זרק לה גיטה על מטה שלה העומדת בתוך ביתו מגורשת, ולמ"ד כליו של לוקח ברשות מוכר לא קנה מהני דווקא בגבוה עשרה דהוי רשות בפני עצמו ואין אויר רשות המקנה מבטל רשות הכלי, וכיון שגבוה עשרה ונוח להשתמש תחתיה אינו מקפיד על מקום כרעי המטה.

זרק לה הגט לתוך קלתה מגורשת גם למ"ד כליו של לוקח ברשות מוכר לא קנה י"א כגון שהייתה תלויה בה, י"א דהייתה קשורה אע"פ שאינה תלויה, י"א שהייתה מונחת בין ירכותיה דאין אדם מקפיד על מקום על מקום מושבה וקנויה לה, וי"א שהיה בעלה מוכר קלתות לכך אינו מקפיד, וי"א דמקום חיקה וקלתה קנוי לה לפי שאין אדם מקפיד על מקום חיקה וקלתה.

סיכומי התוספות

- א. לתוס' לרבי יוסי גט ואינו גט.
- ב. לתוס' ונתן כלל בידה פרט ושלחה חזר וכלל.
- ג. סילוק מלזכות בנכסי מלוג לא דיי במה שכותב דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן, ועל' בסמוך דעת ר"ת.
- ד. אע"פ דאין מגרשין בשבת בשכ"מ התירו, ולא הוה כטלי גיטך מע"ג קרקע כיון שהגט בא מרשותו לרשותה. במתנה אין הבעל אוכל פירות לכן להר"י יכולה לזכות בה ואינו בכלל מה שקנתה אשה קנה בעלה, אבל שאלה אוכלת הבעל פירות, לר"ת אין האשה קונה בחצירה שלה או הנתון לה כיון שאינה יכולה למוכרה ולא משום דהבעל אוכל פירות ולכן גם במתנה הוי חצירה כיד הבעל.
- ה. דווקא בגט דחוב הוא לה בעינן שתהא עומדת בצד ביתה.
- ו. מטה גבוה של הקונה ברשות המקנה מהני רק באשתו.
- ז. חיקה כגופה ממש וכשמונח על בגדיה הנגררין בארץ מהני משום דהמקום קנויה לה.

אמר לה כנסי שטר חוב זה, או נתן בידה והיא ישנה לרבי אינו גט עד שיאמר הא גיטך אפילו אחר שבא הגט לידה, לרשב"ג עד שיטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה ויאמר הא גיטך".

מצאתו הגט מאחוריו ושלפתו אינה מגורשת דבעינן ונתן, אבל אם עקם לה מתניו להקריב לה הגט ושלפתו מגורשת.

נתן הגט ביד עבדה ישן ומשמרתו והוא כפות מגורשת, אבל ניעור אינו גט דאינו משתמרת לדעתה, או אם אינו כפות אינה מגורשת דהוה חצר מהלכת ואינו דומה לחצר.

דף ע"ח ע"ב

נתן הייתה עומדת ברשות הרבים וזרקו לה קרוב לה מגורשת קרוב לו אינה מגורשת מחצה על מחצה מגורשת ואינה מגורשת, לרב ד' אמות שלה זהו קרוב לה ד' אמות שלו זהו קרוב לו, מחצה על מחצה היינו ב' כתי עדים א' אומרת קרוב לו וא' אומרת קרוב לה, לרבי יוחנן הוא יכול לשומר זהו קרוב לו היא יכולה לשומרה זהו קרוב לה שניהם יכולים לשומר או שניהם אינם יכולים לשומר זהו מחצה על מחצה, לשמואל קרוב לה היינו שתשוח ותטלנו, ואין להתירה להנשא עד שיתן הגט בידה גזירה שמא יאמרו על רחוק שהוא קרוב.

קידושין דקרוב לה מקודשת דלפינן ויצאה והייתה, אבל בפרעון חוב לא מהני אלא אם אמר המלוה זרוק לי חובי והפטר, או זרוק לי חובי בתורת גיטין דאינו יכול לומר משטה הייתה כך".

גט בידה וחוט קשור בו אם יכול לנתקו ולהביאו אצלו אינה מגורשת דבעינן כריתות וליכא.

הייתה ראשי אצבעותיה מטיין כלפי קרקע ולא פשטה ידה כדרך פושטי יד אע"פ שהגיע הגט לידה אינה מגורשת אם לא נח תוך ד' אמותיה וגם לא הייתה אויר שסופו לנוח כגון שהייתה עומדת על גב הנהר.

יום שלישי פרשת ויקהל - כ"א אדר א' תשע"ו

דף ע"ט ע"א

הייתה עומדת על ראש הגג שלה וזרק לה גיטה מחצר שלו כיון שהגיע לאויר הגג הרי זו מגורשת, אפילו לא נח בסוף כגון שבא כלב וקלטו או גשמים ומחקו, ודווקא אם היה אויר שסופו לנוח כגון בגג שיש לו מעקה שהיא חצר המשתמרת ואין רוח יכול להטילו, או דהגט היה סמוך ג' לגג דהוה כמאן דנח על הגג".

הייתה עומדת בחצר שלה וזרק לה גיטה מגג שלו כיון שייצא מרשות הגג דרך ירידה לחצר שהוא מיקרי נתינה ונמחק או נשרף באש שהודלק אחר שהגט הוזרק לחצר הרי זו מגורשת, ודווקא שהיו מחיצות החצר עודפות על מעקה הגג מיד שייצא מרשות הגג נכנס לרשות החצר.

הזורק בשבת מרשות הרבים לרשות רבים ורשות היחיד באמצע לרבי חייב דקלוטה בתוך אויר ר"ה כהונחה לחכמים פטור, ונחלקו רק לענין שבת אבל בגט לכו"ע קלוטה באויר החצר המשתמרת הרי זו מגורשת.

סיכומי התוספות

ה. אומרים להמתגרת הי גיטך והרי את מותרת לכל אדם שתדע שהיא מגורשת ולא תהא חוזרת.

ט. ד' אמות שלה אפילו יכול לשמור כמוה מגורשת וחוי' לד' אמות שלה צריך שהיא יכולה לשומר ולא הוא, עוד י"ל דקרוב לה היינו בסמטא או בצידי ר"ה ולא ברה"ה.

ב' אומרים קרוב לה וב' אומרים קרוב לו הוה ספק מגורשת מדרבנן דתרי ותרי ספיקא דרבנן היא ומדאורייתא אוקמינן אחזקת אשת איש שניים אינם יכולים לשומר דהוה ספק היינו דכ"א לבד א"י לשומר רק שניהם יחד.

זרק גיטה בחצירה מעיקר הדין א"צ שתגיע הגט לידה אבל הערוך כתוב קבלה דגם בכה"ג בעינן שייגיע לידה.

י. לר"י דווקא אם הייתה ידה קפוצה ותחב הגט לתוכה עד שאינו יכול לנתקו, אבל הייתה פתוחה וסגרה אחר שנתן הגט בתוכה הוה כטלי גיטך מע"ג קרקע, לר"ת גם אם הייתה ידה פתוחה אם הגט היה כבד דאם ימשוך תנתק, וצריך ליזהר שלא תסגור האשה ידה עד אחר שיניח כל הגט בידה דאל"כ הוה בגט בידה ומשיכה בידו.

יא. מחיצות תחתונות עודפות על העליונות אע"פ כנגד צד הגג אינו משתמר בחצר דדיי במה שמשתמר בג' רוחות, או משום דהג קצר והחצר רחב ויש לה מחיצות גם בצד הרביעית, או דהג עומד באמצע החצר, זרוק גניבותיך לחצירי ותקנה לי חצירי בשבת אין שני האיסורים באים כאחד דאיסור שבת הוא כשנמצא למעלה מאויר רה"י וקנין גניבה הוא כשהוא תוך המחיצות אבל זרק דרך הפתח באים כאחד.

יב. תקנו זמן דשלוש מלכות רק בגיטין לפי שהוא דבר גדול ולא בשטרות. גט שאין בו שלום מלכות לחכמים הולד כשר, לשם סנטר שבעיר מגורשת ותנשא לכתחילה לפי שהוא של אותה מלכות, כותבין למנין כו"כ לבריאת העולם לתוס' דעכשיו גם עכו"ם אינם מונין לשנות מלכים, לר"י יוסף דאין המלכות מקפדת, לר"ת

נעץ קנה ברשות היחיד ובראשו טרסקל וזרק בשבת ונח על גביו אפילו גבוה ק' אמה חייב לפי שרשות היחיד עולה עד לרקיע, אבל לענין גיטין אינה מגורשת שאין סופו לנוח ואינה משתמרת בראש הטרסקל אם הוא גבוה ממחיצת החצר.

השאלה הבעל מקום בחצירו לקבל גיטה לא השאלה גגו או ביתו דתרי מקומות לא מושלי אינשי דמקפיד על ביתו וחצירו.

דף ע"ט ע"ב

לא יעמוד אדם בגג זה ויקלוט מי גשמים מגגו של חבירו בשבת שכשם שדיורין חלוקין מלמטה כך חלוקין מלמעלה, אבל השאלה מקום לקבל את גיטה בגג זה יכולה לקבלה בגג הסמוכה לו אפילו אם שתי מקומות לא אושלי אנשי דכולי האי בגגין הסמוכין דאין תשמיש רגיל בהן לא קפדי אנשי.

שתי חצירות זו לפניו מזו פנימית שלה וחיצונה שלו ומחיצות החיצונות עודפות על הפנימיות וזרק לה כיון שהגט למעלה מאויר הפנימית מגורשת כיון דהיא רגילה להשתמר בפנימית ע"י מחיצות החיצוניות.

שתי קופות זו לפניו מזו פנימית שלה וחיצונה שלו ומחיצות החיצונות עודפות על הפנימית אפילו הגיע לאויר הפנימית אינה מגורשת דאין אויר כלי קונה דאין כלי עשוין לשמור מה שבאורן אלא להניח בתוכו, ואם נח בתוכו אינה מגורשת באופן שכלי החיצונה יש לה שולים דכליו של לוקח ברשות מוכר הוא.

נתייחד עמה אחר שכתב לה גט הזה גט ישן לב"ש מגרש בו ולא אמרינן גזרה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה ובנה פגום, לב"ה אסור לגרש בו דגוזרין שמא יאמרו גיטה קודם לבנה, י"א אם נשאת לא תצא, וי"א אם נתגרשה תינשא לכתחילה.

יום רביעי פרשת ויקהל - כ"ב אדר א' תשע"ו

דף פ'

תקנו לכתוב זמן המלכות בגיטין שיהא לנו שלום עמהם שיאמרו חשובים אנו בעיניהם שכותבין שטרותיהם בשמינו, לא כתב מלכות בגט לר"מ הגט פסול דסבר כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין הולד ממזר, ולחכמים הולד כשר לכן היה בבבל וכתב על שם מלכות רומיים אע"פ שאין להם כתב ולשון פסול, ואפילו כתבו על שם מלכות מדי ויון שמלכותם כבר עבר, ואפילו כתבו על שם בנין הבית דאינו מלכות כלל, ואפילו כתבו על שם חורבן הבית דאינו מזכיר שבח ישראל אלא צערם פסול, משום דלא כתבו על שם המלכות שנמצא בה".

כתבו זמן עבדו של המלך גם לר"מ כשר לפי ששולטנותו חשובה ואין המלך מקפיד, אבל כתב על שם זקן הממונה בקי בגבול שדות כל איש ואיש פסול שאין שולטנות גרועה מזו ובושת הוא למלך, ולחכמים כשר.

כתב הסופר הגט כשהיה במזרח וכתב בהגט שנכתב במערב אע"ג שהיה עם הבעל במערב בשעה שציוה לו לכתבו, וכן אם כתבו לשום מלכות אחרת לר"מ אם ניסת בגט זה תצא מן הראשון ומן השני וצריכה גט שני מן הראשון וגט מן השני גזירה שמא יאמרו

גירש ראשון בגט גמור ונשא שני ונמצאת אשת איש יוצאה בלא גט, ואין לה כתובה, דין פירקונה תחת פירות, מזונות, בלאות הבגדים שהכניסה לו, לא על זה ולא על זה ואם נטלה תחזיר משום קנס שלא קראו הגט, והולד ממזר מזה ומזה, ולא זה וזה מטמאין לה אם הם כהנים, ולא זכאין במציאתה, במעשה ידיה, בהפרת גדריה, הייתה בת ישראל נפסלת מן הכהונה, בת לוי מן המעשר משום קנס, בת כהן מן התרומה, ואין יורשיהם יורשים כתבותה, מתו אחיהן חולצין ולא מיבמין.

שינה שמו ושמה בגט וניסת תצא מזה ומזה וכל הדינים דלעיל גם לפי חכמים⁹.

כל העריות האסורות ליבם גם צרותיהן מותרות לשוק בלי יבום וחליצה הלכו הצרות ונישאו לשוק ונמצאו העריות איילונית דנתגלה שהיו קידושי המת בהן קידושי טעות ונמצא שלא היו צרות ערוה ועברו על לאו במה שנישאו לפי ר"ע דיש ממזר מחייבי לאוין תצאו מבעליהם שנישאו להם ומן היבם וכל הדינים הנ"ל יש גם עליהן משום קנס שהיו להן להמתין שמא תמצא הערוה איילונית.

שומרת יבם שזינתה לרב המנוגא אסורה ליבמה כדין אשת איש שזינתה, וללישנא בתרא בש"ס לשון מתניתין דקתני 'כל עריות שאמרו צרותיהן מותרות הלכו הצרות ונישאו ונמצאו אלו איילונית תצא מזה ומזה' משמע דווקא נישאו דמחלפא באשה שהלך בעלה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך וניסת דאסורה לחזור לבעלה אע"פ שהיא אונס שמא יאמרו גירש ראשון ונשא זה וחזר הראשון והחזירה לאחר גירושי השני ונמצא מחזיר גרושתו משניסת, אבל יבמה שזינתה אין קול כל כך ולא יאמרו שחלצה ומחזירה ולכן מותר ליבם.

הכונס יבמתו והלכה צרתה ונישאת לאחר ונמצאת דזו שכנסה איילונית, תצא מזה ומזה וכל הדינים הנ"ל יש גם עליהן, שהיו לה להמתין עד שתראה שיבומי חבירתה כשרה, ואילו לא תנן אין כן מדין דרישא בצרת ערוה שהלכו ונישאו ונמצא ונמצא הערוה איילונית דשם לא אקיים מצות יבום כלל אבל כאן דאקיים מצות יבום ס"ד דלא קנסינן לה, ואילו תנן דין דסיפא דקנסינן לה בנמצא זו שכנסה איילונית משום דגם הצרה נפלה ליבום ולא ידעינן דקנסינן גם ברישא כיון דהן צרת ערוה ולא נפלו ליבום כלל.

כתב סופר גט לאיש לגרש בו ושובר לאשה שתמסור לבעלה כשיפרע לה כתובתה וטעה ונתן גט לאשה ושובר לאיש ונתנו זה לזה והלכה וניסת לת"ק תצא מזה ומזה וכל הדינים הנ"ל יש גם להם, לרבי אלעזר אם לאלתר אין זה גט ולאחר זמן הרי זה גט, לרב יהודה אמר שמואל לאלתר היינו כל זמן שועסקין בעסקי גירושיה, לרב אדא בר אהבה כל זמן שלא ניסת.

יום שישי פרשת ויקהל - כ"ד אדר א' תשע"ו

דף פ"ב

נמי קורין כתיבה בנהרדעא לא היו מבטלין קול שיצא לפני הנשואין, ותצא מבעלה השני שהרי יצא הקול לפני הנשואין, ואין חוששין שעל ידי זה יצא לעז על בניו של ראשון שנולדו אחר שיצא הקול שחללים הם, כיון שלא הוציאוה מבעלה הראשון רק מהשני יאמרו דגירשה סמוך למיתה.

דורות האחרונים אינם כדורות הראשונים שהחמירו על עצמן, דב"ש פסלה לכהונה אם כתב לגרשה ונמלך ולרבי דוסא שבויה אוכלת בתרומה, דורות ראשונים הכניסו פירותיהן דרך הכבושה מחוץ לפנים כדי לחייבו במעשר דאין הטבל מתחייב במעשר עד שיכניסנו דרך שער הבית ודורות אחרונים מכניסין דרך גגות וקרקיפות כדי לפוטרו מן המעשר, לרבי יוחנן אפילו חצר קובעת למעשר¹⁰.

דף פ"א ע"ב

המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי לפי תנא דמתניתין אם ראוה שנבעלה לכו"ע צריכה הימנו גט בין גירשה מן האירוסין בין גירשה מן הנשואין, ואם לא ראוה שנבעלה לב"ש אינה צריכה גט דלא אמרינן הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה, לב"ה אם גירשה מן הנשואין צריכה גט כיון שנתייחדו אנו סהדי כיון דגייסי אהדדי לא פרו זה מזה, ואם גירשה מן האירוסין דאין לבו גס בה אינה צריכה גט, לרבי שמעון בן אלעזר אם לא ראוה שנבעלה לכו"ע אינה צריכה גט, ואם ראוה שנבעלה לב"ש אינה צריכה גט דאדם עושה בעילתו זנות, ולב"ה צריכה גט דאין אדם עושה בעילתו זנות אפילו נתגרשה מן האירוסין, ונחלקו בשיטת רבי יוחנן אם הלכה כתנא דמתניתין או כרשב"א.

גירשה אשתו בגט קרח שקשריו מרובין מעדי פסול דחיישינן דלמא אמר לעדים כולכם חתמו ואחד לא חתם, ואם נשאת בגט זה תצא מזה ומזה וכל הדינים דתנן לעיל שיש בגט של שינוי מלכות שם ומקום יש גם כאן.

גט קרח לבן ננס כל פסולי עדות משלימין עליו, דאין משלימין אלא משום דאם יחסר א' מן הקשרים חתימה יש לחוש שמא הזמין עדים לחתום ולא חתם, לר"ע רק קרובים דאם יחתום עבד יאמרו שכשר לעדות דשחררו רבו ובגזלן יאמרו שעשה תשובה, אבל קרובים הכל יודעים שהוא פסול.

גט מקושר צריך ג' עדים שיחתמו על קשריו דתקנו חכמים דשמא מתוך כך שלא ימצא ג' עדים ינח כעסו, ונחלקו אם העד שלישי כשר בקרוב, אבל עבד פסול גם לבן ננס.

גט קרח בשני קשרים שהיו צריכים להשלים בה שתי חתימות אין משלימין בו אלא אחד קרוב ואחד כשר ואפילו היו חתומים בו כבר ג' קשרים, כיון דבגט קרח צריכים לקיים בו ג' מן החתימות, ושמא יקיימו ב' חתימות הקרובים ואחד מן הפסולים¹¹.

ממה דאין משלימין בגט קרח אלא עד אחד קרוב בלבד, שמעינן דקרוב יכול לחתום או בתחילה או באמצע או בסוף, ולא קבעינן מקום לחתימת הקרובים לא קודם לשנים הכשרים בכל שלשה ולא באמצע כל ג' ולא בסוף, ושמעינן דיכול לקיים מג' מכל החתימות ואין צריכים ג' חתימות רצופין דאם בעינן רצופין אמאי הוכשרו רק השלמת קרוב אחד ליקבע מקום להשלמת קרובים ויחתמו כמה קרובים שירצה.

יום חמישי פרשת ויקהל - כ"ג אדר א' תשע"ו

דף פ"א ע"א

כתב לגרש אשתו ונמלך לב"ש פסלה מן הכהונה משום דמחמירין בקדושת יוחסין לב"ה אפילו אם נתן לה הגט על תנאי ולא נתקיים התנאי לא פסלה.

יצא לעז קול איש פלוני כהן כתב גט לאשתו ויושבת תחתיו ומשמשתו, אינו צריך להוציאה דלא חיישינן לקול היוצא אחר הנישואין, ואם מת כהן זה ונשאה כהן אחר בודקין אם רגילין באותו העיר לקרות לנתניה כתיבה אע"ג דלכתיבה בלי נתניה

סיכומי התוספות

לשם מלכות אחרת לחכמים מותר לגרש בו לכתחילה.

יג. שם עירו ועירה היינו עיר שדרים בה ולא מקום הלידה, שינה מקום הלידה לר"י פסול לר"ת אין שטר נפסל כשנשתנה דבר שאינו צריך, א"צ לכתוב מקום עמידתם.

עדים שלא כתבו מקום עמידתם אלא מקום שנמסרו להם העדות אינו פסול מ"מ לא יכתבו כן לכתחילה, גט מאוחר יש ב' תי' אם צריכים העדים והסופר שיהיו במקום הכתוב בגט ביום חלות הגט.

יד. דרך גגות פוטר מן המעשר רק אכילת עראי.

טו. אחר שנחתם הגט חתום עד שלישי כשר דהא דאין עדי הגט חותמין אלא זה בפני זה היינו כשאמר לשניים או לשלשה לחתום, אבל משהגט נגמר והתחם

פרק המגרש

המגרש את אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני לתנא דמתניתין רבי אליעזר מתירה לשוק, וטעמו לפי ר' ינאי משום זקן אחד משום דכתיב 'ויצאה מביתו והלכה והייתה לאיש אחר' אפילו לא התירה אלא לאיש אחד, לרבי יוחנן משום דכתיב 'ואשה גרושה מאישה לא יקחו' אפילו לא נתגרשה אלא מאישה נפסלה מן הכהונה, וחכמים אוסרים דשייר לה בגט דויצאה והייתה לאיש אחר היינו לכל איש, ואשה גרושה מאישה דאפילו לא נתגרשה אלא מאישה היינו רק לאיסור כהונה שריבה בהן הכתוב מצוות יתירות, אבל אמר על מנת שלא תנשאי לפלוני לכו"ע מגורשת דתנאי בעלמא הוא, לרבי יוסי בר' יהודה באמר חוץ מפלוני לכו"ע אינה מגורשת דשייר בגט, ובעל מנת שלא תנשאי לפלוני לרבי אליעזר מותרת לכל אדם חוץ מאותו האיש דתנאי בעלמא הוא, ולחכמים אסורה דשייר לה בגט מדאסורה לינשא לפלוני נמצא שלא התירה לכל אדם.

הרי את מקודשת לי ליאסר לכל העולם חוץ מפלוני תלוי בפלוגתא דרבי אליעזר וחכמים דילפינן קידושין מגירושין מהקש ד'ויצאה והייתה'.

בא ראובן וקידשה חוץ משמעון אחיו ובא שמעון וקידשה חוץ מראובן אחיו ומתו שניהם מתייבמת ללוי אחיהם ואין בה איסור אשת שני מתים לאוסרה על לוי מפני זיקת שני יבמין דקידושי שמעון אינה אוסרה על שום אדם, ואשת שני מתים היינו שראובן קידשה חוץ משמעון ושמעון קידשה סתם ואסרה גם על ראובן.

שבת קודש פרשת ויקהל - כ"ה אדר א' תשע"ו

דף פ"ג

בעי אביי אמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מראובן ושמעון וחזר ואמר לה לראובן ושמעון אם מה דאסר התיר והרי זה גט או מה דאסר התיר ומה דהתיר אסר והוה שיעור, אם תמצא לומר דמה דאסר התיר אמר לראובן ולא אמר לשמעון אם נתכוון אף לשמעון, אם תמצא לומר דנתכוון לראובן דווקא אמר לשמעון ולא אמר לראובן אם נתכוון אף לראובן והזכיר שמעון משום דסיים בשמו לפני כן, בעי רב אשי אמר אף לשמעון אם נתכוון לראובן ואף לשמעון או דנתכוון לכל העולם ואף לשמעון.

לרבי אליעזר המגרש אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני הרי היא מותרת לעלמא חוץ לפלוני, ואם נשאת לאחד מן השוק ונתארמלה או נתגרשה שמוותרת לזה שנאסרה עליו, והקשה עליו רשב"א, היכן מצינו שזה אוסר וזה מתיר.

לאחר פטירתו של רבי אליעזר נכנסו ארבעה זקנים להשיב על דבריו רבי יוסי הגלילי ור"ט רבי אלעזר בן עזריה ור"ע, וגם רבי יהושע אמר שיש לו פירכא אך אין משיבין הארי לאחר מיתה.

ר"ט הקשה על שיטת ר"א באומר על מנת שלא תנשאי לפלוני דמותרת לעלמא, דאם הלכה ונשאת לאחיו של זה שנאסרה עליו ומת בלא בנים אסורה להתייבם לו נמצא זה גורם לעקור מצות יבום מן התורה ולא אמרה תורה כריתות העוקר דבר מן התורה, אבל אמר חוץ מותר להתייבם משום דניסת לאחר לפני שנפלה לו ליבום, אמר רבא דיש פירכא על דבריו דא"כ כל אדם לא ישא בת אחיו שמא ימות בלא בנים ותיפול ליבום לפני אביה ואין האב יכול לייבם את בתו.

רבי יוסי הגלילי הקשה על שיטת ר"א באומר חוץ לפלוני שמוותרת לעלמא, דהיכן מצינו באיסור אישות דאסורה לזה

ומותרת לזה, אבל בעל מנת מותרת לו בזנות, אמר רבא דיש פירכא על דבריו דאשת איש אסורה לכל העולם ומותרת לזה.

ר"ע הקשה על שיטת ר"א באומר על מנת, דנשאת לאחד מן השוק והיו לה בנים ונתארמלה או נתגרשה ונשאת לזה שנאסרה עליו נמצא גט בטל ובניה ממזרים ולא אמרה תורה כריתות המביא ישראל לידי פסול, אבל בחוץ מותרת לו כיון דניסת לאחר לפני כן, ואמר רבא דיש פירכא על דבריו דאם כן ה"ה בכל התנאים לא תנשא שמא לא תקיים התנאי ונמצא גט בטל ובניה ממזרים, עוד הקשה ר"ע על ר"א באומר חוץ, דאם היה זה שנאסרה עליו כהן ומת המגרש נמצאת אלמנה אצלו וגרושה אצל כל אדם ואעפ"כ תהא אסורה לכהן משום הצד גירושין שבה וכדכתיב 'אשה גרושה מאישה לא יקחו' אפילו לא נתגרשה אלא מאישה, ק"ו לאיסור חמור דאשת איש שתהא אסורה לכל העולם משום הצד האישיות שבה, ואמר רבא דיש פירכא משום דאיסור כהונה ריבה בהן הכתוב מצוות יתירות.

רבי אלעזר בן עזריה הקשה על שיטת ר"א דכריתות הוא דבר הכורת בינו לבניה והיא אגידה בו, ואמר רבא דאין על דבריו פירכא.

רבי יהושע הקשה על שיטת ר"א דמקיש קודמי הויה שניה לקודמי הויה ראשונה בפסוק 'כי יקח (קידושי ראשון) - והייתה לאיש אחר' (קידושי שני), מה קודמי הויה ראשונה דאינה אגידה באדם אחר אף קודמי הויה שניה.

הרי זה גיטך על מנת שלא תשתי יין כל ימי חיי או חיי פלוני הרי זה כריתות מיד והיא תקיים תנאו, כל ימי חייכי אין זה כריתות דעד יום מותה קשורה בו.

היום אי את אשתי ולמחר את אשתי בין לרבי אליעזר ובין לרבנן כיון דפסקה ממנו היום לגמרי אצל כל אדם שוב אינה אשתו לעולם.

יום ראשון פרשת פקודי - כ"ו אדר א' תשע"ו

דף פ"ד ע"א

תניא אמר הרי זה גיטך על מנת שתנשאי לפלוני הרי זה לא תנשא ואם נשאת לא תצא, לרב נחמן לא תנשא לו גזירה שיאמרו נשיהן נותנין במתנה ואם נשאת לו לא תצא, ולאחר תנשא והוה גט כיון דלא אמר לא תנשא אלא לפלוני ואפשר לקיים תנאו אחר שגירשה השני, לרבא כיון דאין התנאי בידה לקיימו לא תנשא לא לו ולא לאחרים ואם נשאת לו לא תצא, נשאת לאחר תצא, ותניא כדברי רבא¹⁰.

קונם עיני בשינה היום אם אישן למחר לרב יהודה אל ישן היום שמא ישן למחר, לרב נחמן ישן היום ולא חיישינן שישן למחר דבידו הוא דינקוב בשרו תמיד בקוץ.

הרי זה גיטך על מנת שתעלי לרקיע, שתרדי לתהום, שתבלעי קנה של ד' אמות, שתביאי לי קנה בן ק' אמה, שתעברי את הים הגדול ברגליך, לת"ק אינו גט כיון דאי אפשר לקיים התנאי, לרבי יהודה בן תימא כל תנאי שאי אפשר לקיימו אינו אלא כמפליגה בדברים וכשר דדוחה אותה לצערה בדברי הבאי, והלכה כמותו.

הרי זה גיטך על מנת שתאכלי בשר חזיר, ואם הייתה זרה ע"מ שתאכלי בתרומה, ואם הייתה נזירה ע"מ שתשתי יין, לאביי הוה תנאי דאי אפשר לקיימו ותלוי בפלוגת חכמים ורבי יהודה בן תימא, לרבא גם לרבי יהודה בן תימא הוה תנאי דאפשר לקיימו דאפשר לאכלה ותלקה מלקות.

הרי זה גיטך ע"מ שתבעלי לפלוני אם נתקיים התנאי הרי זה גט, על מנת שלא תבעלי לאבי ולאביך מותרת לינשא מיד דאין חוששין שמא תבעל להן ויבטל הגט, ע"מ שלא תבעלי לפלוני אינו גט שמא תבעל לו, ע"מ שתבעלי לאבי ולאביך בין לאבי

עד עד כשר ולהרב אלחנן פסול.

10. אשה האומרת מאיס הוא עלי לתוס' כופין אותו להוציא לרש"י ור"ת אין כופין אותו, בתנאי בעינן שהמעשה אפשר לקיימו ע"י שליח אבל בתנאי אין לחוש.

ובין לרבא הוה תנאי שאי אפשר לקיימו ותלוי בפלוגתת ת"ק ורבי יהודה בן תימא דגם לרבא אין התנאי בידה לקיימו דאביו ואביה לא יעשו איסור.

דף פ"ד ע"ב

תנאי דע"מ שתאכלי בשר חזיר (לרבא דהוה תנאי ולאבבי רק לדעת חכמים) לא הוה מתנה על מה שכתוב בתורה דאינו תנאי, ואינו דומה להרי את מקודשת על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה לרב אדא בר אהבה דשם הוא עוקר התורה אבל הכא הוא אינו עוקר בעשיית התנאי אלא היא עוקרת כשהיא מקיימת התנאי, לרבינא כיון דהוא עשה התנאי הוה ליה הוא העוקר, אלא דמתנה ע"מ שכתוב בתורה היינו דווקא אם ודאי עוקר אבל הכא אם לא תאכל לא תיגרש^ז.

תנן המגרש את אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם אלא לפלוני חכמים אוסרים ויחזור ויטלנו הימנה ויחזור ויתננו לה ויאמר לה הרי את מותרת לכל אדם, לחזקיה היינו לשיטת רבי שמעון בן אלעזר דסובר דאמר לה כנסי שטר חוב ונמצא דהוא גיטה דצריך ליטלו ממנה ויחזור ויתננו לה אבל לרבי דאין צריך ליטלו ממנה אלא יחזור ויאמר לה הרי את מותרת לכל אדם הוא הדין כאן, לרבי יוחנן בשם רב כהנא גם רבי מודה כאן דצריך לחזור וליטלו הימנה כיון שכבר זכתה בהגט ליפטל לכהונה^ח.

אמר אחר כתיבת התורף הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני וחזר אמר בשעת מסירת הגט הרי את מותרת לכל אדם הגט כשר, אמר לפני כתיבת התורף הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני לרבא פסול אפילו אם חזר ואמר בשעת נתינת הגט הרי את מותרת לכל אדם שהרי עיקר הגט ע"מ כן נכתב, לרב ספרא כשר^ט.

יום שני פרשת פקודי - כ"ז אדר א' תשע"ו

דף פ"ה ע"א

כתב התנאי בגט, לרבי זירא אחר התורף כשר, לפני התורף לרבי פסול אפילו נתקיים התנאי גזירה משום כתיבת חוץ מפלוני דהוה שיוור בגט, לחכמים רק אם כתב חוץ מפלוני הוא דפסול ושאר תנאים כשרים ולא גזרינן כל התנאים משום חוץ, לרבא לפני התורף פסול ומחלוקת רבי וחכמים הוא אם כתב התנאי אחר התורף.

הרי את מותרת לכל אדם אלא לאבא ולאבין לאחי ולאחין לעבד ולעובד כוכבים ושאר חייבי כריתות כשר דלאו שיוורא הוא דבין כך לא תפסי בהם קידושין, הרי את מותרת לכל אדם אלא לאלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל למזמר ולנתין ושאר חייבי לאוין פסול דהוה שיוור דתפסי בהם קידושין.

הרי את מותרת לכל אדם חוץ מקידושי קטן, הוה שיוור אע"פ דעכשוי אינו בר הויה דאתי לכלל הויה לאחר זמן, וכדמצינו דקטנה שנתקדשת על ידי אביה מקבלת גיטה והגם דאתקש הויה ליציאה ולא בת הויה היא משום דאתי לכלל הויה.

איבעיא, אם אמר חוץ מן העתידין להיולד אם לא הוה שיוור כיון דעדיין לא נולדו, או הוה שיוור דעתידין להיולד, ואינו דומה לחוץ מעכו"ם ועבד דאינו שיוור משום דאינם עומדים להתגייר.

איבעיא, חוץ מבעל אחותה כיון דכל זמן שאחותה קיימת אינו ראוי לה לא הוה שיוור, או כיון דאם ימות יהא מותר לא הוה שיוור, ואינו דומה לעבד ועכו"ם דלא הוה שיוור אע"פ דאם יגיירו יהיו מותרים לה דגירות לא שכיח ומיתה שכיח.

איבעיא, חוץ מזנותיך אם לא הוה שיוור כיון דלא שייך בנשואין או דהוה שיוור משום דשייר בבניה.

איבעיא, חוץ משלא כדרכה אם הוה שיוור דאתקש לכדרכה.

איבעיא, חוץ מהפרת נדרים כיון דלא שייך בנשואין לא הוה שיוור או כיון דכתיב 'אשה יקיימנו ואשה יפירנו' הוה שיוור באישות.

איבעיא, חוץ מאם תנשאי לכהן לא יאכילך תרומה כיון דלא שייך בנשואין לא הוה שיוור, או כיון דאשת כהן אוכלת דכתיב 'קנין כספו' והיא אינה אוכלת שייך בקידושין דקנין כספו.

איבעיא, חוץ מאם תמותי אני יורשך כיון דלא שייך בנשואין לא הוה שיוור או כיון דילפינן דבעלה יורשה ממנה דכתיב 'לשאר וירש אותה' והוא אינו יורשה הוה שיוור בהאישות.

איבעיא, חוץ מקידושי שטר כיון דאפשר לקדשה בכסף וביאה לא הוה שיוור או כיון דשייר באחד דקניני קידושין הוה שיוור.

דף פ"ה ע"ב

גופו של גט הוא שיכתוב הרי את מותרת לכל אדם, לרבי יהודה צריך גם לכתוב ודן דיהוי ליכי מינאי ספר תירוכין ואגרת שבוקין וגט פטורין למהך להתסבא לכל גבר דיתצביין, שצריך להוכיח מתוכו שעל ידי ספר זה הוא מגרשה דידיים שאין מוכיחות לא הוה ידיים, ולחכמים הויין ידיים (ופליגי גם אם צריך לכתוב מינאי או לא דאין אדם מגרש אשת חברו).

גופו של גט שחרור הרי את בת חורין הרי את לעצמך.

אמר לאשתו הרי את בת חורין לא אמר כלום דהרי היא בת חורין גם לפני הגירושין, אמר לשפחתו הרי את מותרת לכל אדם לא אמר כלום כיון דלא הוציאה לענין מלאכה עדיין שם שפחה עליה, אמר לאשתו הרי את לעצמך מגורשת ממנה דמהני לשון זה בשפחה דגופה קנויה לו ק"ו אשתו דאין גופה קנויה לו, אמר לעבדו אין לי עסק בך לשון חירות הוא כדמצינו דהמוכר עבדו לעכו"ם יצא לחירות ואם כתב להעבד כשמכרו לכשתברח ממנו אין לי עסק בך זהו שטר שחרורו להתירו בבת ישראל.

ודן דיהוי ליכי מינאי ספר תירוכין ואגרת שבוקין וגט פטורין למהך להתנסבא לכל גבר דיתצביין, צריך לכתוב ודן ולא ודין דדין משמע דמגרשה רק אם הדין הוא דצריך לגרשה, אגרת ולא איגרת דהוא לשון גג, למהך ולא לי מהך דמשמע שאת לי מהך גט, וצריך להבדיל רגל של ה' דלא יקראנו למחך כלומר מצחק אני בך, דיתצביין ג' יודין רצופין דאז משמע שתהא רשאה להנשא לכל מי שירצה, יאריך ו' דתירוכין ושבוקין דאם לא נראית כאילו כתב ביו"ד דמשמע נשים דעלמא, להתנסבא ולא לא תנסבא שמא ירחיק לא מן יתנסבא ומשמע לא תנסבא.

וכדו פטריה ושבקית ותרוכית יתיכי דיתיהויין וכו', יאריך ו' אחרונה דוכדו שלא יהא משמע וכדי היינו בולא כלום באין ספר^ב, דיתיהויין בג' יודין רצופין דאם לא משמע נשים דעלמא,

רב אחיקין לכתוב בגט איך פלניא בר פלניא פטר ותריך ית פלוניתא אינתתיה דהות אינתתיה מן קדם דנא מיומא דנן ולעלם, מיומא דנן לאפוקי מדברי יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו ואין צריך לכתוב מהיום בגט דשכיב מרע ולא הוה גט לאחר מיתה, ולעלם לאפוקי ממי שאמר היום אי את אשתי ולמחר את אשתי.

יום שלישי פרשת פקודי - כ"ח אדר א' תשע"ו

דף פ"ו ע"א

תיקן רב יהודה לכתוב בשטר מכר של עבדים עבדא דנן מוצדק לעבדו (דינו פסוק לעבדות שאין שום ערעור במכירה) ופטיר

סיכומי התוספות

ז. קרע כסותי ע"מ שאין לך עלי דין נזק לא מהני אם לא יאמר בלשון מחילה.

יח. נתן גט ולא אמר בפ"ג גם לרבי צריך לחזור וליטלו ויתן ויאמר בפ"ג כיון דניתן כהלכתו, ועוד דשליח מדייק רק בשעת נתינתו.

יט. מחקים כשרים בגט ויקיימם קודם שירי וקיים ונכון להחמיר.

כל התנאים לר"י מותר לכתוב בגט לרש"י אסור.

כ. א"צ להאריך ו' אלא לא יעשנה קצר, ונהגו להאריך ולהרחיק רגל ה' דלמהך ואם לא האריך אינו פסול.

ועטיר מן חרורי (פרוש מכל חירות) ומן עלולי ומן ערורי מלכא ומלכתא (שלא חטא להיות מוכתב למלכות ליהרג) ורשום דאיניש לא אית עלוהי (סימן שעושיין על העבדים מאדם אחר) ומנוקה מכל מום ומן שחין דנפיק עד טצהר חדת ועתיק (שיצא בפניו עד שתי שנים) ואם ימצא שלא כדבריו המקח בטל.

ג' גיטין פסולין ואם נשאת הולד כשר, כתב בכתב ידו ואין עליו עדים, דכתב ידו כק' עדים, י"א דכשר גם לר"מ הסובר בעדי חתימה כרתי, וכשר אפילו לא מסרו בעדי מסירה, יש עליו עדים ואין בו זמן דזמן אינו אלא מתקנת חכמים, יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד, י"א היינו משום דכתב ידו כק' עדים ואעפ"כ לכתחילה לא, וי"א דמהני עד אחד בצירוף כתב הסופר שהוא במקום עד שני, ובסופר מובהק ובקי כשר אפילו לכתחילה, ונחלקו האמוראים אם תצא וי"א דאם יש לה בנים לא תצא, לרבי אלעזר אם מסר לה בפני עדים תנשא לכתחילה ואפילו אין עליו כתב ידו ועדים.

דף פ"ו ע"ב

הלכה כרבי אלעזר בגיטין וי"א אף בשאר שטרות.

זבוב הנמצא בין העמרים שהיא גדולה ככזית ויותר והיונה, אינה פוסלת אם שנת מי חטאת מפני שמוצצת ואינה מחזרת ממים שבפיה, אבל קטנה מזה ושאר עופות פוסלת מפני שמקיאין מפיהם לתוכן.

שניים ששלחו שני גיטין ושמותיהן שוין ונתערבו נותן שניהם לכל אחת, לרבי ירמיה לפי רבי אלעזר דעדי מסירה כרתי לא מהני, דאין העדים יודעים באיזה גט מתגרשת ואין זו נתינה לשמה מבוררת, לאביי כשר גם לרבי אלעזר דלא צריכים נתינה לשמה, ואם אבד אחד מהם השני בטל דאין ידוע של מי הוא.

ה' שכתבו כלל בתוך הגט איש פלוני מגרש פלונית ופלוני פלונית וכו' והעדים מלמטה כולן כשרים וינתן לכל אחת ואחת, היה כתוב טופס לכל אחד ואחד והעדים מלמטה את העדים ניקרין עמו כשר, ויתבאר בדף פ"ז.

יום רביעי פרשת פקודי - כ"ט אדר א' תשע"ז

דף פ"ז ע"א

ה' שכתבו גט כולל לכולם, שכתבו איש פלוני מגרש פלונית ופלוני פלונית וכו' והעדים מלמטה כולן כשרים וינתן לכל אחת ואחת, לרבי יוחנן דווקא אם כתבו זמן אחד לכולן ולא חיישינן שחתמו העדים רק על האחרון משום דכתב ופלוני גירש פלונית עם ו' החיבור, ודווקא אם זמן של כל הגיטין שוין דאם לא פסולים משום מוקדם שהרי לא חתמו העדים אלא על זמן של גט האחרון, אבל כתבו זמן לכל אחד ואחד את שהעדים נקרין עמו כשר, לר"ל אפילו זמן אחד לכולן פסול ואינו כשר אלא אם כתבו בתחילה אנו פלוני ופלוני גירשנו נשותינו פלונית ופלונית וכדי שלא יהא פסול משום 'וכתב לה' ולא לה לחברתה ואין שתי נשים מתגרשות בגט אחד חזרו וכתבו פלוני גירש פלונית ופלוני גירש פלונית, לרבי יהודה בן בתירה אם יש ריוח ביניהן פסול ואם לאו כשר שאין הזמן מפסיקן.

עדים חתומין על שאילת שלום בגט שכתבו שאלו בשלומי פסול חיישינן שמא על שאילת שלום חתמו, ואם כתוב ושאלו בשלומי כשר.

הכותב כל נכסיו לשני עבדיו בשתי שטרות ומסרן להן בבת אחת כל אחד חציו בן חורין וחציו עבד לחברו ומשחררים זה את זה חצאיהן, אבל אם כתב להם כן בשטר אחד פסול דילפינן עבד לה לה מאשה ובגט אשה פסול משום 'וכתב לה' ולא לה ולחברתה.

שני גיטין שכתבן זה בצד זה א' מימין הגט וא' משמאל הגט ושניים עדים חתמו בלשון עבריים באים מתחת זה לתחת זה ושניים עדים ישראלים שחתמו בלשון יונית חתמו זה תחת זה, אם העדים שחתמו עברית חתמו למעלה גט הימין כשר מפני שהם חותמין קודם שמותם ואח"כ שמות אביהם ושמותיהם הם תחת גט הימני, והגט השמאלי לזעירי כשר דהם חותמין שם

אביהם ואח"כ שמם ונמצא דשמותיהם הם תחת גט השמאלי, ואע"פ שחתמתם מופלג בשתי שורות מהגט כשר כשם שכשר בעדים שהרחיקו חתימתן בב' שורות ומילאוהו האויר שבין הגט לחתימתן עם קרובים דכשר, ולתנא דידן גט השמאלי פסול דחיישינן שמא העדים שחתמו יונית שינו חתימתן וכתבו שמותם לפני שמות אביהם כדרך שחתמו העברים ונמצא דחתמו גם הם על גט הימני ואין שום עדים על גט השמאלי, ואם העדים שחתמו יונית חתומים למעלה גט השמאל כשר מפני שהם חתומין קודם שמות אביהם ואח"כ שמותם ונמצא ששמותם הוא תחת גט השמאלי.

עדים עבריים זה תחת זה החתומין תחת שני גיטין הכתובים ברוחב המגילה, אם שמותיהם כתובים תחת גט הימין כגון ראובן, וכן יעקב עד כתוב תחת גט השמאל שני הגיטין כשרים דעד שחתם בן איש פלוני עד כשר, ואם חתם ראובן בן על גט הימין ויעקב עד על גט השמאל כשר דעד שחתם איש פלוני עד כשר, ואם מכירין דאין זה חתימת יעקב פסול, ולא חיישינן שחתם בשם של אביו דאינו עוזב שמו וחותם בשם אביו, וגם לא חיישינן שעשה שם אביו לסימן דאין אדם חציף לעשות שם אביו לסימן, ואם כתב תחת גט השמאלי רק יעקב ולא כתב עד פסול.

דף פ"ז ע"ב

שני גיטין שכתבן זה בצד זה ותחתיהם חתומים עד א' עברי ועד א' יוני א' עברי וא' יוני, לזעירי שניהם כשרים דגט הימני נתכשר בא' עברי וא' יוני וגט השמאלי נתכשר בא' עברי וא' יוני, ולתנא דידן שניהם פסולים דחיישינן שמא העדים שחתמו יונית שינו דרך חתימתם.

יום המישי פרשת פקודי - ל' אדר א' תשע"ז

דף פ"ח ע"א

עדים שחתמו מן הצד פסול אפילו אם גג החתימות היא כלפי הכתב, דאין לחוש שהיה שטר כתוב למעלה מחתימתן, ורב לפעמים חתם מן הצד על איגרת הזמנה לדין ולא בגיטין ושטרות.

כתב סופר ועד דתנן במתניתין דכשר, לרבי ירמיה היינו שגם הסופר חתם, וחידוש דמתניתין היא דלא חיישינן שמא הבעל לא ציוה שיחתום רק השליח אמר לו שהבעל מינוהו לעד מפני שחשש שלא יתבייש מזה שהבעל לא מינוהו לעד, דמתניתין רבי יוסי היא דסובר דמילי לא מימסרין לשליח ואין העד חותם אלא אם שמע מהבעל לחתום (ועי' פ"ו: שיטת שמואל החולק על ירמיה).

חניכת אבות דכשר בגיטין לחכמים עד י' דורות, לרבי שמעון בן אלעזר עד ג' דורות, ורמז בקרא ד'כי תוליד בנים ובני בנים ונשונתם' דהיינו אחר ג' דורות.

לא חרבה ארץ ישראל עד שעבדו בה ז' משפחות של מלכי ישראל ע"ז, ירבעם בן נבט, בעשא בן אחיה, אחאב בן עמרי, יהוא בן נמשי, פקח בן רמליהו, מנחם בן גדי, הושע בן אלה דכתיב 'כי תוליד (א) בנים (ב) ובני (ב) בנים' (ב).

כתיב בהושע בן אלה 'יעש הרע בעיני ה' רק לא כמלכי ישראל אשר היו לפניו' ואעפ"כ עליו כתוב 'עליו עלה שלמנסר מלך אשור' וכו' משום דאותן שומרים שהושיב ירבעם על הדרכים כדי שלא יעלו ישראל לרגל ביטלן הושע, ואעפ"כ לא עלו לרגל אמר הקב"ה אותן שנים שלא עלו לרגל ואין מוחה בידם ילכו בשבי.

וישקוד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק ה"א' למרימר דצדקה עשה הקב"ה עם ישראל שמייהר והחריב ביתו כדי להגלות דורו של צדקה לבבל בעוד שחכמי גלות יכניה קיימין שגלו לבבל י"א שנה לפני כן, שילמדו תורה לאלו הגולים אחריהם, לפי שרוב חכמי התורה גלו עם יכניה, לעולא הצדקה הוא שמייהר להביא הרעה לסוף ח' מאות וחמשים שנה דהיינו ב' שנים קודם ל'ונשונתם' (גימטריא תתנ"ב) כדי שלא תתקיים בהן 'כי אבד תאבדו'.

'ונושנתם וכו' כי אבוד תאבדון מהר' שמעינן מזה דמהרה של הרבש"ע הוא תתנ"ב שנה כמנין ונושנתם.

גט בכפיה אם ישראל כפוהו כדין כגון באופנים שאמרו חכמים יוציא או שהייתה אסורה לו כשר, אם כפוהו שלא כדין הגט פסול והגט פוסלה לכהונה משום ריח הגט, עכו"ם שכפוהו לגרש באופן שחייב להוציאה מן הדין פסול ופוסל, שלא כדין אפילו ריח הגט אין בו, לרב משרשיא דבר תורה גט שכפוהו עכו"ם כשר ומדרבנן פסול שלא יטלה עצמה בעכו"ם ומפקעת עצמה מבעלה, למסקנת הש"ס עכו"ם לאו בני כפיה הם, אך אם כפוהו כדין גזרו רבנן לפסול לכהונה שלא יחלוף בכדין ישראל, ועכו"ם שכפוהו שלא כדין לא גזרו משום שלא כדין בישראל דגם שלא כדין בישראל אינו אלא משום גזירה משום כדין בישראל, וכשעכו"ם חובטין אותו ואומרים לו עשה מה שישראל אומרים לך כשר.

'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' - לפנייהם היינו סמוכים ולא לפני הדיוטות ולא לפני עכו"ם אפילו אם דיניהם כדין ישראל, ויש לדייני חוץ לארץ שאינם סמוכים רשות ושליחות מדיינים סמוכים של ארץ ישראל לדון דברים השכיחים כגון הודאות והלוואות וכן לכוף על גיטין^{כא}.

פנויה שיצא עליה קול שנתקדשה היום לפלוני והדברים נראים לא תנשא לאחר בלי גט, ואם יצא אח"כ קול שנתגרשה ממנו מותרת לכל.

יצא קול עם אמתלא השובר את הקול אין חוששין להקול, כגון גירש איש פלוני את אשתו על תנאי דשמה לא נתקיים התנאי, זרק לה קידושיה ספק קרוב לו ספק קרוב לה.

כל קול היוצא אחר הנישואין אין חוששין לה, כגון אם נשאת לכהן ויצא עליה קול שהייתה זונה או גרושה אין מוציאין אותה.

יום שישי פרשת פקודי - א' אדר ב' תשע"ו

דף פ"ט ע"א

יצא על פנויה שם מזנה לעכו"ם ועבד שפוסלין לכהונה תלוי בפלוגתא - דאכלה בשוק או הלכה שם נטיית גרון או הניקה שם לר"מ תצא דחיישינן שזינתה, לר"ע בעינן גם שישאו ויתנו בה נשים הטוות בשוק לאור הלבנה ומשיחות שיחות בטלות וחשדות בעיר, לרבי יוחנן בן גורי אין חוששין לקול כזה שיש אויבים מוציאין קול בחנם ברמז מועט^{כב}.

יצא עליה קול בעולה ואסורה לכהן גדול, נשואה, ארוסה זה כמה ימים, שמקודשת היום סתם ולא הזכירו למי, שהיא ממזרת ושפחה, הקדיש או הפקיר פלוני נכסיו, אין חוששין להקול אלא אם יהיו נרות דולקות ומטות מוצעות ובני אדם נכנסים ויוצאים ואומרים פלונית נתקדשה היום או שנשים טוות לאור הנר ושמוחות לה ואומרות פלונית נתקדשה היום.

אמתלא השובר את הקול שיצא עד עשרה ימים אחר יציאת הקול, לרבה ב"ר הונא הוהע אמתלא לרבי יוחנן לא הוה אמתלא.

חוששין לקול רק כשאמרו פלוני שמע מפלוני וכו' ובודקין והולכין עד שמגיעין למקור של עדי מוצאי הקול והלכו למדינת הים^{כג}.

יש חלוקת מקומות במנהגם אם מבטלין קול, לפי א' ברש"י היינו אם יצא מפי נשים ותינוקות משתקין הקול או לא כיון שאמרו ששמעו מפלוני בשם פלוני והלך למדינת הים, לפי ב' היינו אם עדים שהוציאו הקול חזרו ממדינת הים ואמרו לא היו דברים מעולם.

דף פ"ט ע"ב

מקומות שאין מבטלין הקול היינו משום חשד, כגון אם יצא עליה קול שנתקדשה כשתנשא לאחר יאמרו שניסת כשהיא אשת איש, לכן אם אפשר לבטל הקול ולא יהיה חשד מבטלין, וכגון שיצא עליה קול שנתקדשה עם אוכל הנשאר על הגרעין מתמר שלא נתבשל דאם נתיר אותה יאמרו דעינו בה חכמים ומצאו שלא היה שוה פרוטה, או שיצא עליה קול שנתקדשה לאחד ממקום מסוים ולא אמרו מי הוא דאמרו דעינו בה חכמים והיה המקדש קטן, או דיצא קול שנתקדשה לקטן בשנים שנראה גופו כגדול דיאמרו דעינו בה חכמים והיה קטן.

אם אין אמתלא גמורה אלא מקום ופתח דיש דבר שנוכל ללמוד שיש אמתלא נחלקו אם חוששין שמא יש אמתלא לבטל הקול.

אשה שהלך בעלה למדינת הים ובא עד אחד ואמר לה מת בעליך ונתקדשה מותרת לחזור לראשון, ניסת לשני אסורה לחזור לראשון אע"ג דאנוסה היא שהרי הורה בית דין לינשא, למ"ד דחוששין למקום אמתלא לבטל את הקול, נתארסה מותרת לחזור לראשון דיש כאן מקום אמתלא דיאמרו דבעלה הראשון גירשה והשני קידשה על תנאי שאם יבא בעלה ממדינת הים יהיו קידושי בטלין, אבל בניסת יאמרו גירש ראשון ונשא שני ועכשיו חוזרת לראשון משניסת, ולמ"ד אין חוששין למקום אמתלא לבטל קול, נתארסה מותרת לראשון דיאמרו דמעולם לא גירשה והא דנתארסה לשני משום דסברה שמת ועכשיו שבא נמצא דקידושי השני אינם קידושיין, אבל ניסת לשני אסורה דכל הטעם דמתירין אותה להנשא ע"י עד אחד משום החומרא שנחמיר עליה בסופה דאם תבא בעלה תצא מזה ומזה ומתוך כך דייקא ומינסבא והיא דלא דייקא וקנסוה רבנן שתצא. קול שלא בדקו בית דין אחריו אם הוא קול דפלוני שמע מפלוני ופלוני מפלוני אין חוששין לו.

אין חוששין לקול היוצא עליה משניסת שהיא כבר מקודשת לראשון מקודם הנשואין לאוסרה על בעלה, וגם אינה צריכה גט מבעל הקול דאם צריכה גט נמצא שחוששין להקול ואוסרין אותה על בעלה דהוה כאשת איש שזינתה דאסורה לבעל ולבוועל, ונחלקו בקול שיצא אחר האירוסין שהייתה כבר מאורסת לאחר לפני"כ אם צריכה גט מהראשון או לא שלא תתגנה על בעלה, ולהלכה לא חיישינן.

יצא עליה קול שנתקדשה לראשון ובא אחר וקידשה בעדים תצא מהשני בגט, אפילו נתברר דהראשון לא קידשה לפי נהרדעי דאין מבטלין קול, ואם נתברר דהראשון קידשה לשמואל תצא מהשני בלי גט, לסתימת הגמרא חוששין לקידושי השני שהרי כך הוא הדין דאשת איש שפשטה ידה וקיבלה קידושין מאחר מקודשת, וכן האשה שאמרה גרשתי בעלי נאמנת דחזקה אין האשה מעיזה פניה בפני בעלה, לשמואל היינו רק כשאומרת כן או מקבלת קידושין בפניו אבל שלא בפניו מעיזה ומעיזה, לא נתברר אם קידשה הראשון מגרש ראשון ונושא שני אם רוצה, ולרב הונא לא יגרש שני ונושא ראשון דיאמרו דגירשה הראשון תחילה ואח"כ קידשה שני ועכשיו יאמרו דהראשון מחזיר גרושתו מן האירוסין, לרב שיננא בריה דרב אידי אף מגרש שני ונושא ראשון דיאמר דעינו בה רבנן דקידושי שני לאו קידושין הם משום דהייתה מקודשת לראשון ולא יאמרו שגירשה הראשון.

יצא עליה קול שנתקדשה לראשון ואח"כ יצא הקול שנתקדשה לשני, לרב פפא מגרש ראשון ונושא שני ולא יגרש שני וישא ראשון שלא יאמרו דהראשון מחזיר ארוסתו משנתקדשה לשני, לאמימר מותרת לשניהם גם לר"ה האוסר בנתקדשה לשני קידושי ודאי, וכן הוא ההלכה^{כד}.

סיכומי התוספות

כא. לר"י דנין גזילות וחבלות וגזילות ע"י חבלות אין דנין, מקבלין גרים דשליחותיהו דקמאי עבדינן.

כב. סתם בעילת זנות פוסלת לכהונה שאין ידוע ממי כל זמן שלא אמרה לכשר נבעלת.

כג. קול דרגלים לדבר לא בעינן עד שיגיע לדבר ברור.

כד. יצא על גט קול פסול ונתנו גט שני מפני הלעז לר"ת א"צ להמתין ג' חדשים כיון דאינו אלא מפני חשש לעז בעלמא וכנ"ד דמותרת לחזור לראשון דאינו אלא קול בעלמא, לר"י צריכה להמתין.